

Ášši/Sak 010/22	Sametingsráðet – plenumsaker	Dato: 05.09.2022-05.09.2022
Ášši/Sak 034/22	Sametingets plenum	Dato: 11.10.2022-14.10.2022
Ášši/Sak 008/22	Nærings- og kulturkomiteen	Dato: 27.09.2022-29.09.2022

Samhandling og organisering av duodji

	Arkivsaknr. 19/2378
--	------------------------

Saksframlegg

Bakgrunn for foreliggende sak er Sametingets vedtak i sak 040/19 hvor det ble vedtatt at *Sametinget igangsetter en prosess sammen med Duodjeinstituhtta, Duojáriid Ealáhussearvi og Sámiid Duodji med sikte på å komme fram til en effektiv og hensiktsmessig organisering av næringen*. Sametinget var opptatt av at næringen tilpasses den strukturen og de utfordringene som næringen står overfor. Det brukes for store ressurser på organisering, og for lite ressurser til utviklingen av næringen.

Sametingets overordnede mål er å utvikle duodji som en framtidsrettet og attraktiv næring. Økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked har stått sentralt i Sametingets satsing.

Sametingets samarbeidspartnere innenfor duodji er de to interesseorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid ealáhussearvi, Duodjeinsituhtta og Opplæringskontoret for reindrift og duodji.

I Sametingets budsjett for 2022 var det avsatt 38,2 millioner kroner totalt til næring. Av dette beløpet var det avsatt 14,4 millioner kroner til duodji, dette tilsvarer omtrent 37 % av midlene avsatt til næringsformål. Av disse fikk Duodjeinstituhtta kr 5 574 000 i direkte tilskudd, Opplæringskontoret i reindrift og duodji fikk kr 1 802 000 i direkte tilskudd. Av resterende 7,1 millioner avsatt over næringsavtalen for duodji fikk Duojáriid Ealáhussearvi kr 630 000 i direkte tilskudd, og Sámiid Duodji kr 1 310 000 i direkte tilskudd. Ca. 5 millioner kroner har vært satt av til ulike søkerbaserte tilskudd til duodji, som duodjistipend, driftstilskudd duodji, investerings- og utviklingstiltak, markedstilpasning, kurs- og kompetansehevende tiltak og fagutvalget i duodji.

Sametinget har begrenset oversikt over utviklingen i duodjinæringen, men antallet registrerte duodjiutøvere i duodjiregisteret har gått kraftig ned fra 2004-2015. Det kan være ulike årsaker til det. Manglende økonomisk utvikling kan tyde på at Sametinget ikke har truffet med sine tiltak, og lav lønnsomhet kan ha ført til at utøvere har sluttet med duodji. Det har tidligere vært vurdert om en omlegging av merverdiavgiftssystemet kan ha en gunstig effekt for duodjiutøvernes lønnsomhet. Allerede i 2006 tok Sametinget opp momsfristak for duodji med regjeringen, på bakgrunn av utredningen *Momsfristak for duodji - økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser* (Noodt&Reiding 2004. Rapporten ble oppdatert i 2018). Sametinget tok ny kontakt med finansdepartementet i 2014 om fritak for merverdiavgift. Departementet svarte blant annet at både unntak og fritak burde begrenses i størst mulig utstrekning, av hensyn til et nøytralt og effektivt merverdiavgiftssystem.

Sametinget har årlige forhandlinger om næringsavtale for duodji med partene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi. Den første næringsavtalen for duodji ble inngått høsten 2005, mens hovedavtalen for duodjinæringen ble inngått samme vår. Hovedavtale for duodjinæringen

regulerer rammene rundt forhandlingene, og skal bidra til at forhandlingene avvikles på en forutsigbar måte. Hovedavtalen har ikke vært revidert siden 2007. Avtalen har flere detaljerte bestemmelser, og partene i næringsavtalen har flere ganger vært enige om å endre deler av hovedavtalen, men har ikke lyktes med dette. En av årsakene kan være den strenge tidsfristen: Hovedavtalen kan endres innen 1. juni hvis partene er enige om det. Endringene iverksettes 1. januar påfølgende år, se hovedavtalens § 11.

Driftstilskuddsordningen er en søkerbasert ordning som duodjiutøvere godkjent i duodjiregisteret kan søke på. For å forenkle forvaltningen av driftstilskuddsordningen, har det vært vurdert om duodjiorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi kunne overta forvaltningen. I 2015 ble det imidlertid klart at på grunn av kapasitetsproblemer kunne ikke begge organisasjonene sammen ta på seg dette ansvaret. Sametinget har derfor vurdert andre løsninger for ordningen. En mulighet er å forenkle søknadsprosessen, dette forutsetter at bestemmelser om duodjiregisteret tas ut av hovedavtalen. Dette har for så vidt partene i næringsavtalen vært enig om i forhandlingene av 2014 og 2015.

I 2018 ga Sametinget for første gang en egen melding om duodji som næring. Bakgrunnen for meldingen var at tiltakene for å styrke duodji som næring ikke hadde gitt forventede resultater. Målet med meldingen var å utvikle et styringsdokument for duodji som næring og signalisere tydeligere målsettinger for det politiske arbeidet. I meldingen ble det identifisert følgende prioriterte innsatsområder: 1) Rekruttering, 2) Lønnsomhet, 3) Virkemidler tilpasset duodjinæringen, 4) Organisering av næringen, 5) Kompetanseheving og 6) Et større marked. På bakgrunn av at to duodjiorganisasjoner og Duodjeinstituhtta hovedsakelig jobbet mot samme mål, var det naturlig at Sametinget inkluderte Duodjeinstituhtta i dette arbeidet.

På bakgrunn av strategiene slik det kom frem i innsatsområde 4 – Organisering av næringen, ble Duodjeinstituhtta og duodjiveilederordningen evaluert. I 2019 avleverte Telemarksforskning sin evalueringsrapport om Duodjeinstituhtta. Mandatet for evalueringen var å diskutere i hvilken grad Duodjeinstituhtta og veilederordningen bidro til å oppnå Sametingets mål med duodj, og å foreslå tiltak for ytterligere måloppnåelse.

Konklusjonene i rapporten var at Duodjeinstituhtta sin rolle som kulturbærer og kulturarvsforvalter har stor betydning, der immateriell kulturarv bevares, overføres og utvikles. Rapporten anbefalte at Duodjeinstituhtta skulle videreføres, enten som et kompetansesenter for duodji som immateriell kulturarv, eller som et kompetansesenter for design, produkt- og markedsutvikling. I forhold til Sametingets mål med duodji som næring, bidro Duodjeinstituhtta og veilederordningen i liten grad til dette.

Strategien i innsatsområde 4 ble videre fulgt opp av Sametinget i sak 040/19 hvor Sametinget i plenum vedtok å igangsette en prosess sammen med Duodjeinstituhtta, Duojáriid Ealáhussearvi og Sámiid Duodji med sikte på å komme fram til en effektiv og hensiktsmessig organisering av næringen. I arbeidet skulle kunnskapsgrunnlaget og behov utarbeides og kartlegges, det skulle ses på rolle- og ansvarsavklaringer, og det skulle utarbeides et plandokument for ny organisering av duodjisektoren.

Arctic Prime ble i 2020 engasjert til å lede arbeidet. Plandokumentet ble ferdigstilt i juni 2021, og foreslo et nytt hovedprosjekt: Å etablere et samhandlingsorgan med et styre og daglig leder, med fire ansvarsområder: Bedriftsutvikling, salg og marked, immateriell kulturarv, informasjon og kommunikasjon. Samhandlingsorganet skulle være en aktiv pådriver til å stimulere samarbeid mellom medlemsorganisasjonene, fag- og kompetansemiljøer, og Sametinget. Organet skulle bidra til å skape en attraktiv og bærekraftig næring i henhold til de overordnede politiske målsettingene for duodji.

Arctic Prime foreslo følgende arbeidsoppgaver i samhandlingsorganet:

- Styrke samarbeidet, samhandlingen og mobilisering i duodjinæringen
- Styrke og tilrettelegge den helhetlige samhandlingen i duodjisektoren; medlemsorganisasjonene, Duodjeinstituhtta, Opplæringskontoret for reindrift og duodji, utdanningsmiljøer for barn og unge, Samisk høgskole og andre relevante miljø
- Styrke duodjibedrifter gjennom å tilrettelegge informasjon, finansiering, aktiviteter og nettverksbygging ved bedriftsetablering samt støttefunksjon for eksisterende

bedrifter

- Ta ansvar for oppfølging og mulig forvaltning av Sámi Duodji og Sámi Made merkene, samt merkebaresatsningen Made in Sápmi (MIS) og for Šoop Šoop og se disse samlet som en salgs- og markeds kanal for duodji og design virksomheter
- Være en informasjonshub for duodjinæringen både internt og eksternt
- Bidra til å profesjonalisere duodjinæringen og øke rekruttering til næringen gjennom å tilrettelegge kurs, inspirasjonsforum og andre kompetansearenaer sammen med eksterne samarbeidspartnere
- Koordinere informasjon om virkemiddel, finansielle ordninger og støttefunksjoner for næringsutvikling knyttet til duodji som allerede er etablert i samfunnet
- Optimalisering av ressursbruken samt skape bedre rammevilkår for næringsaktører innenfor duodji
- Bistå bedriftene med informasjon om konkrete bedriftsutviklings tiltak; prissetting, effektivisere produksjonsprosesser, ansettelse, styre og ledelse, pensjon etc. m.m.

Forslag til arbeidsoppgaver er omfattende, og har vært gjenstand for drøftinger med duodjirganisasjonene og Duodjeinstituhtta. Sametinget mener det er mulig å jobbe videre med deler av dette forslaget.

Vurdering

Duodji er en kulturbærende næring som har stor betydning for samiske språk, tradisjonell kunnskap, kultur og samisk næringsutvikling. Duodji er et håndverk som tar tid å lære seg, og som involverer mange prosesser fra utvelgelsen av riktig materiale til ferdig produkt. Duodji er identitetsskapende, med tilknyttede normer og regler.

Sametinget har over flere år jobbet for å forbedre rammebetingelsene i duodji som næring, og tilrettelegge for økt utvikling og inntjening for den enkelte duodjiutøver. Sametinget har bevilget betydelige midler over næringsavtalen for duodji og i direkte tilskudd, men til tross for dette kan det se ut til at resultatene innen duodji som næring lar vente på seg. På bakgrunn av flere prosesser og utredninger om duodji, mener Sametinget at det må angis en ny retning for duodji. Denne retningen må være mer fleksibel og forenklet, som tar hensyn til de behov som duodjiutøverne har, og for å sikre at kunnskap og kompetanse om duodji videreføres. Sametinget mener at en helhetlig tilnærming vil styrke og ivareta duodji for kommende generasjoner

Proessen sammen med Duodjeinstituhtta, Duojáriid Ealáhussearvi og Sámiid Duodji med sikte på å komme fram til en effektiv og hensiktsmessig organisering av næringen, har vært en av flere prosesser. Sametinget og deltakerne i prosjektet har møttes flere ganger, både fysisk og digitalt. Resultatene av disse samtalene, viser at en omlegging og samordning av ressursene i de ulike organisasjonene er en tidkrevende prosess.

Sametinget mener at det er mulig å koordinere og samordne innsatsen i større grad mellom aktørene. Sametinget vil derfor utvikle allerede etablerte møtearenaer til et samhandlingsorgan, og peker særlig på til de årlige vårmøtene der Sametinget, Duodjeinstituhtta, Opplæringskontoret for reindrift og duodji, Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi møtes. Sametinget mener at vårmøtene med fordel kan utvikles til å bli et samhandlingsorgan, hvor Sametinget er sekretær og koordinator. Tilrettelagt informasjon, nettverk, koordinering og samordning, er noen av oppgavene som samhandlingsorganet i første omgang kan vurdere. Når det derimot gjelder etablering av et samhandlingsorgan slik som Arctic Prime foreslår, er det en risiko at et slikt samhandlingsorgan kan føre til mer byråkratisering.

Hovedavtalen er en del av det ytre rammeverket som særlig har betydning for den enkelte utøver. Det har vært vanskelig å gjennomføre endringer i hovedavtalen, og det kan stilles spørsmål ved om hovedavtalen har virket etter intensjonen. Hovedavtalen har ikke mekanismer for å ivareta omstillinger, og dette har påvirket fleksibiliteten i de årlige forhandlingene om næringsavtale for duodji. Sametinget mener det kan være en fordel for partene om næringsavtale for duodji og forhandlingene rundt er regulert i ett dokument. Viktige bestemmelser i hovedavtalen kan inkorporeres i næringsavtalen. Interesseorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi vil fortsette å ivareta og fremme medlemmenes

interesser.

I forbindelse med bedrifts- og forretningsutvikling mener Sametinget at en profesjonell aktør med tilstrekkelige ressurser kan bistå duodjibedrifter med konkrete bedriftsutviklingstiltak, gi råd, veiledning og oppfølging, kompetanseheving med mer. Sametinget er åpne for å gjøre en slik funksjon i større grad tilgjengelig for næringsutøvere innenfor duodji. Det er en forutsetning at et slikt tilbud er tilgjengelig for alle duodjiutøvere som driver med duodji som næring, enten fysisk eller digitalt. Det er også viktig å etablere salgs- og markedskanaler for duodji og design, herunder også utvikling, oppfølging og forvaltning av merkevarer. Koordinering og samordning av ulike initiativ og satsinger er nødvendig.

Når det gjelder rekruttering til duodjinæringen, er det et fåtall som etablerer egen næringsvirksomhet etter endt utdanning/ læretid. Sametinget ønsker å vite mer om hva som skal til for at flere etablerer sin egen duodjivirksomhet. Sametinget ønsker en samordnet innsats med Opplæringskontoret for reindrift og duodji for sammen forsøke å løse disse utfordringene.

Duodjeinstituhtta har potensiale for å utvikle seg til et kompetansesenter for duodji som immateriell kulturarv. I dag er det naturlig å henvende seg til Duodjeinstituhtta for å få informasjon om duodjitradisjoner fra ulike samiske områder, som mønstre, teknikker, kulturarv med mer. Duodjeinstituhtta kan også ha en viktig rolle i oppfølgingen av UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven. Sametinget finansierer Duodjeinstituhtta sin virksomhet. Det er derfor naturlig at Sametinget også tar et større ansvar for utviklingen av Duodjeinstituhtta. Sametinget har på dialogmøtet med instituttet gitt signal om at Sametinget selv ønsker å oppnevne styreleder i stiftelsen.

Sametingsrådets innstilling

Sametinget viderefører prosessen med en mer effektiv og hensiktsmessig organisering av næringen. Sametinget jobber videre med å utvikle samhandlingsorganets innhold og funksjon. Sametinget vil være koordinator og sekretær for samhandlingsorganet, herunder også ta et større ansvar for gjensidig informasjon og samordning av prosjekter som har fokus på å utvikle salgs- og markedskanaler for duodji- og designvirksomheter. I denne forbindelse vil Sametinget undersøke mulighetene for om og hvordan eksterne fagmiljøer kan bistå duodjivirksomhetene med bedrifts- og forretningsutvikling.

Sametinget er kjent med at det er utfordringer knyttet til rekruttering til duodjinæringen. Sametinget vil ta et initiativ til drøfting overfor utdannings- og kompetanseinstitusjoner som Opplæringskontoret for reindrift og duodji for å avdekke årsaker og tiltak for å avhjelpe rekrutteringsutfordringene.

Sametinget vil be styret i Duodjeinstituhtta ta et større ansvar i utviklingen av Duodjeinstituhtta som et senter for immateriell kulturarv. Dette innebærer at Sametinget har en tettere oppfølging og dialog med Duodjeinstituhtta, samt at Sametinget selv oppnevner styreleder til Duodjeinstituhtta.

En forenkling av rammeverket rundt duodjiforhandlingene vil komme den enkelte duodjiutøver til gode. Sametinget opphever Hovedavtale for duodjinæringen, og inkorporerer deler av hovedavtalen inn i næringsavtalen i ett felles dokument.

SRP - vedtak:**Sametingsrådets innstilling**

Sametinget viderefører prosessen med en mer effektiv og hensiktsmessig organisering av næringen. Sametinget jobber videre med å utvikle samhandlingsorganets innhold og funksjon. Sametinget vil være koordinator og sekretær for samhandlingsorganet, herunder også ta et større ansvar for gjensidig informasjon og samordning av prosjekter som har fokus på å utvikle salgs- og markedskanaler for duodji- og designvirksomheter. I denne forbindelse vil Sametinget undersøke mulighetene for om og hvordan eksterne fagmiljøer kan bistå duodjivirksomhetene med bedrifts- og forretningsutvikling.

Sametinget er kjent med at det er utfordringer knyttet til rekruttering til duodjinæringen. Sametinget vil ta et initiativ til drøfting overfor utdannings- og kompetanseinstitusjoner som Opplæringskontoret for reindrift og duodji for å avdekke årsaker og tiltak for å avhjelpe rekrutteringsutfordringene.

Sametinget vil be styret i Duodjeinstituhitta ta et større ansvar i utviklingen av Duodjeinstituhitta som et senter for immateriell kulturarv. Dette innebærer at Sametinget har en tettere oppfølging og dialog med Duodjeinstituhitta, samt at Sametinget selv oppnevner styreleder til Duodjeinstituhitta.

En forenkling av rammeverket rundt duodjiforhandlingene vil komme den enkelte duodjiutøver til gode. Sametinget opphever Hovedavtale for duodjinæringen, og inkorporerer deler av hovedavtalen inn i næringsavtalen i ett felles dokument.

Nærings- og kulturkomiteen - 008/22**NKK - vedtak:****Innledning**

Sametingets næring- og kulturkomité har behandlet sak 008/22 «Samhandling og organisering av duodji». Komiteens innstilling er følgende:

Merknader**Merknad 1**

Merknad fremmet av Beaivveálgu gruppe ved Henrk Olsen Norske Samers Riksforbund (NSR). Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira , Sara Katrine Aleksandersen og Sandra Maria West, Jon Isak Lyngman Gælok, fra Senterpartiet (SP) Svein Oddvar Leiros, fra Flyttamelista Aili Kristine Eira, fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski, Arbeiderpartiet (AP) John Kappfjell stiller seg bak:

Rekruttering

Rekruttering av duodjiutøvere er ønskelig og nødvendig for å opprettholde tradisjonell kunnskapen og styrke duodji som næring. Samernas i Jokkmokk er en av de fagsterke opplæringsinstitusjonene som bør inngå i strukturen over samiske opplæringsinstitusjoner tilgjengelig for samiske elever og studenter. Det vil være ønskelig å utvikle gode fagskoler for duodji også innenfor videregående skole strukturen på norske side.

Merknad 2

Merknad fremmet av Beaivveálgu gruppe ved Henrk Olsen Norske Samers Riksforbund (NSR). Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira , Sara Katrine Aleksandersen, Sandra Maria West og Jon Isak Lyngman Gælok, fra Senterpartiet (SP) Svein Oddvar

Leiros, fra Flyttsamelista Aili Kristine Eira, fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski, Arbeiderpartiet (AP) John Kappfjell stiller seg bak:

Fellessamisk perspektiv på meldings og utredningsarbeid

I alle meldings- redegjørelse- og utredningsarbeid som utføres i regi av Sametinget, må det fellessamiske- og grenseoverskridende perspektivet vurderes. Dette vil bidra til å bygge ned grensehindre, styrke fellessamiske identiteten og gi et mer fullverdig bilde av det samiske samfunnet. I arbeidet med å utvikle duodji som næring vil det være viktig å ha et grenseoverskridende perspektiv.

Merknad 3

Merknad fremmet av Beaivveálgu gruppe ved Sandra Maria West Norske Samers Riksforbund (NSR). Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira , Henrik Olsen, Sara Katrine Aleksandersen og Jon Isak Lyngman Gælok, fra Senterpartiet (SP) Svein Oddvar Leiros, fra Flyttsamelista Aili Kristine Eira, fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski, Fremskrittspartiet (FrP) Claus Jørstad stiller seg bak:

Komiteens flertall ber om at det legges til rette for at duodjiforeninger kan søke om midler til investering og utbedring av duodjiverksteder og duodjilokaler. Sametingsfinansierte fellesduodjiverksteder skal gi tilgang til flest mulig duojárat.

Merknad 4

Merknad fremmet av Arbeiderpartiet (AP) ved John Kappfjell. Komiteens medlem fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski stiller seg bak:

Da hovedavtalen danner rammeverket for de årlige forhandlingene om næringsavtalen for duodji, mener komiteen det er uheldig å oppheve denne. Næringsavtalen er gyldig ett år av gangen, og hovedavtalen danner premissene for forhandlingene om avtalen - blant annet hvem som skal forhandle. Etter komiteens erfaring har en opphevelse heller ikke vært kommunisert til organisasjonene som er avtaleparter, disse har heller ikke signalisert at de er positive til en opphevelse

Merknad 5

Merknad fremmet av Fremskrittspartiet (FrP) ved Claus Jørstad.

Slik det fremstår i dag bidrar ikke avtalen til næringsutvikling i de samiske områder. Slik virkemiddelapparatet er innrettet, bidrar den til å sementere en hobbypreget og lite fremtidsrettet produksjon. Norsk næringsliv, også i de samiske områder, består i all hovedsak av små og mellomstore bedrifter. Vi er derfor fornøyd med at rådet tar grep, i tråd med hva vi har fremmet tidligere på sametinget, å gjøre noe med organiseringen av duodji.

Av hensyn til nyskaping er det viktig å gjøre det enklere å starte og drive enkeltpersonforetak. Det kan gjøres blant annet ved å forenkle skatteleggingen av enkeltpersonforetak, styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende og gjøre MVA-rapporteringen enklere. For å stimulere til økt gründervirksomhet ønsker vi også å åpne for at ungdom kan starte enkeltpersonforetak fra fylte 16 år eksempelvis ved at foresatte eller andre stiller garanti for virksomheten til personer under 18 år.

Forslag

Forslag 1

Forslag fremmet av Beaivveálgu gruppe ved Henrk Olsen Norske Samers Riksforbund (NSR). Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sara Katrine Aleksandersen, Sandra Maria West og Jon Isak Lyngman Gælok, fra Senterpartiet (SP) Svein Oddvar Leiros, fra Flyttsamelista Aili Kristine Eira, fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski stiller seg bak:

Nytt siste avsnitt til innstillingen:

Sametinget vil utvikle Duodjiregistret. Dette vil forenkle søknadsprosessen for driftstilskudd for duodjiutøverne.

Forslag 2

Forslag fremmet av Arbeiderpartiet (AP) ved John Kappfjell. Komiteens medlem fra Partipolitisk uavhengig Jørn Are Gaski stiller seg bak:

Endringsforslag, siste avsnitt i innstillingen strykes, erstattes med:

En endring av rammeverket rundt duodjiforhandlingene vil komme den enkelte duodjiutøver til gode. Sametinget inviterer Samiid Duodji og Duojárid Ealahussearvi til samtaler om en revidering av hovedavtalen for duodjinæringen.

Forslag 3

Forslag fremmet av Nordkalottfolket ved Gry Hege Johansen Warth. Komiteens medlemmer fra Nordkalottfolket Øyvind Lindbäck, Ingvild Maria Leifsdatter Halvorsen og fra Fremskrittspartiet (FrP) Claus Jørstad stiller seg bak:

Erstatter rådets innstilling

Sametinget har målsetning om å styrke duodji som næring, i dette ligger flere næringsaktører, økt profesjonalitet og økt inntjening og lønnsomhet.

Plandokumentet «Forslag til ny organisering av duodjinæringen» fra juli 2021 synliggjør at næringen ikke har hatt ønsket utvikling, tvert imot har duodji som næring stagnert, og registrerte duodjiutøvere har hatt en nedgang. For å få utviklingen i ønsket retning igjen, er det nødvendig å ta strategiske grep.

Generelt i innovasjonsarbeidet er nettverksbygging, kompetansedeling og god kommunikasjon på tvers av sektorer og aktører de viktigste metoder for å skape innovasjon.

Plandokumentet forteller imidlertid at dette helt eller delvis fraværende i duodjinæringen slik den fungerer i dag. Dessuten er det ingen organer i dag som har direkte fokus på bedrifts- og forretningsutvikling for duodji som næring, og det er manglende målrettet markedsarbeid.

Markedsarbeidet drives med sporadiske prosjekter, uten at det er et organ som strukturert følger opp arbeidet etter at prosjektperioden er ferdig.

Også oppfølging av de viktigste innsatsområdene for å oppnå en lønnsom og sterk duodjinæring mangler i dag, nemlig bedrifts- og forretningsutvikling i duodji, intern og ekstern kommunikasjon, samordnet markedsarbeid, samt sikring av grunnverdiene i duodji, og bevaring og fremme duodji i tråd med UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv.

Med utgangspunkt i plandokumentet «Forslag til ny organisering av duodjinæringen» etablerer Sametinget et profesjonelt Samhandlingsorgan som har som mål å utvikle duodji som lønnsom og robust næring, hvor de etablerte duodjiaktører deltar aktivt i utvikling og styring av dette arbeidet.

Samhandlingsorganet skal ha følgende fire fokusområder:

- Bedriftsutvikling
- Salg & marked
- Immateriell kulturarv
- Informasjon & kommunikasjon

Sametinget vil være koordinator og sekretær for samhandlingsorganet, og opphever Hovedavtale for duodjinæringen, og inkorporerer deler av hovedavtalen inn i næringsavtalen i ett felles dokument. I tillegg starter Sametinget dialog med Duodjeinstituhta for utvikling av institusjonen til et senter for immateriell kulturarv.

Forslag 4

Forslag fremmet av Fremskrittspartiet (FrP) Claus Jørstad.

Tilleggsforslag til Sametingsrådets innstilling:

I det videre arbeidet bør det vurderes om ikke samhandlingsorganet skal organiseres som en næringsforening. Ungt Entreprenørskap UE i de samiske områder bør bli en naturlig

samarbeidspartner for å stimulere ungdom til å velge duodji som næringsvei.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 034/22

Merknad 6, NSR v/ representant Henrik Olsen

Sametingets flertall ønsker at plenum får en oppdatering om oppfølginga av denne saken i 2023.

Merknad 7, NSR v/ reoresentant Henrik Olsen

Ved opphevelse av Hovedavtalen tas deler av avtalen inn i Næringsavtalen for duodji. Dette omfatter paragraf 1 til 4, som regulerer hvem som er part i avtalen, hva det skal forhandles om, hvem som inngår i forhandlingsutvalget og at det er plenum som endeling forplikter Sametinget økonomisk.

Forslag 5 - Repesentant Anne-Elise Finbog, Samefolkets Parti

Duoddji er en viktig del av samisk kultur. Sametinget har en særdeles rolle i at duoddjinæringen har forutsigbare og gode vilkår for utvikling av næringen. Dette gjelder både de samiske hovedorganisasjonene innenfor duodjji, samt de lokale duodjjiforeningene.

Samefolkets Parti ber om at det legges til rette for at duodjiforeninger kan søke om midler til utvikling av sine respektive foreninger, samt investering i- og utbedring av duodjiverksteder og duodjilokaler

Sametingsfinansierte fellesduodjiverksteder skal gi tilgang til flest mulig duoárat.

SP - vedtak: